

Και ζήσαν αυτοί καλά, κι εμείς ας έχουμε το νου μας

A A A

EMAIL >

ΕΚΤΥΠΩΣΗ >

Κατηγορία

Αναγνώσεις

ΡΟΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ >

ΤΗΣ ΑΝΘΟΥΛΑΣ ΔΑΝΙΗΛ

ΜΑΚΗΣ ΤΣΙΤΑΣ, Και βγάζω το καπέλο μου, Εικονογράφηση Ντανιέλα Σταματιάδη, Εκδόσεις Κόκκινη κλωστή δεμένη, 2018

Ο Μάκης Τσίτας στο νέο βιβλίο του με τίτλο *Και βγάζω το καπέλο μου* δείχνει με το δάχτυλο το Κακό που παραφυλάει έξω από την πόρτα. Η καθημερινή εμπειρία και η συχνότητα της εμφάνισης του Amber Alert ενεργοποιεί την ανήσυχη συνείδησή του που τον σπρώχνει δυναμικά να ενημερώσει τον γονιό για να προλάβει. Λίγα δευτερόλεπτα να αφαιρεθεί κανείς, μιλώντας στο κινητό του, αρκούν για να γίνει το κακό, την ώρα που το παιδί παίζει στο πάρκο. Ο Τσίτας με το θέμα του βιβλίου του δεν απευθύνεται μόνο στα παιδιά, αλλά στα παιδιά και στους γονείς τους, κυρίως στους γονείς. Δεν θέλει να τους τρομάξει απλώς να τους αφυπνίσει.

Η ιστορία είναι φαινομενικά απλή. Ένας καθόλα κανονικός κύριος ξυπνάει πρωί πρωί «κεφάτος» για βόλτα, κοιτάζει από τα παράθυρο, ο καιρός είναι καλός, με έναν «υπέροχο χειμωνιάτικο ήλιο». Φοράει το καπέλο και τα μαύρα του γυαλιά και βγαίνει. Πρέπει να φάει κάτι αλλά το αναβάλλει για αργότερα. Κάθεται στο παγκάκι, σε μια γωνιά του πάρκου, με δέντρα, λιμνούλα, πάπιες και πεταλούδες· ντεκόρ παραδεισένιο για να παίξουν τρία όμορφα παιδιά. Κι επειδή το παιχνίδι απαιτεί και τέταρτον παίχτη, εκείνος προθυμοποιείται να παίξει μαζί τους και μάλιστα να υποδυθεί αυτός τον κακό λύκο. Τα παιδιά συμφώνησαν και το παιχνίδι άρχισε.. Στο ερώτημα: «Λύκε, Λύκε, είσαι εδώ;», εκείνος απαντά: «Ναι εδώ είμαι». Στη συνέχεια τα παιδιά ρωτούν πάλι και πάλι: «Και τι κάνεις;», κι αυτός κάθε φορά τους αποκαλύπτει και κάτι από τον αληθινό εαυτό του. Τη μια φορά βγάζει τη γενειάδα του, την άλλη το καπέλο, την τρίτη τα γυαλιά του, μέχρι που ανοίγει τη «στοματάρα» του και κυνηγάει τα παιδιά. Το φαγητό είναι μπροστά του. Η αυλαία της μεταμφίεσης αποσύρθηκε πλήρως και ο κύριος εμφανίστηκε σαν κανονικός και πεινασμένος λύκος.

Τα παιδιά τρέχουν έντρομα, οι φωνές τους ξεσήκωσαν τον κόσμο· ακόμα και «αρκούδα σε χειμερία νάρκη», λέει ο συγγραφέας, ήταν ικανά να ξυπνήσουν από την τρομάρα τους. Γιατί, τότε κατάλαβαν ποιος κρυβόταν πίσω από την επιμελημένη μεταμφίεση. Ευτυχώς, ο φύλακας του πάρκου τον έστειλε αμέσως στη φυλακή. Καπέλο, γυαλιά, γενειάδα έμειναν πεταμένα στο γκαζόν του πάρκου. Ως εδώ, όλα καλά. Όμως, την άλλη μέρα, ένας άλλος λύκος πήγε κι έκατσε στο ίδιο παγκάκι, φόρεσε τα πεταμένα αξεσουάρ και ολόιδιος με τον πρώτο περίμενε να δοκιμάσει την τύχη του με τα παιδιά που θα έρχονταν να παίξουν. Κι έτσι, το ευτυχές τέλος της ιστορίας είναι μόνο προσωρινό.

Τι θέλει να μας πει, με αυτή την ιστορία του, ο Τσίτας; Θέλει να μας πει ότι ο άνθρωπος δεν είναι πάντα αυτός που φαίνεται και συχνά είναι λύκος για τον συνάνθρωπο, όπως από τον 2^ο αιώνα π.χ. ο Ρωμαίος συγγραφέας Πλάυτος είχε επισημάνει, homo homini lupus. Το θέμα είναι πολύ σοβαρό, ο κόσμος είναι επικίνδυνος, τα κρούσματα συχνά και φύλακας δεν υπάρχει πάντα. Οι λύκοι κυκλοφορούν ελεύθεροι στα πάρκα και παιδιά χάνονται κάθε μέρα...

Στην πραγματική ζωή δεν θα δούμε ποτέ λύκο στο παγκάκι. Θα δούμε ανθρώπους που απολαμβάνουν τη λιακάδα. Ποτέ, όμως, δεν μπορούμε να είμαστε σίγουροι αν αυτοί που κάθονται πλάι μας είναι άνθρωποι ή λύκοι. Γι' αυτό ο Τσίτας με αυτό το βιβλίο, καλά μελετημένο στις λεπτομέρειές του, χτυπάει καμπανάκι για γονείς και παιδιά. Η πολύχρονη εμπειρία του άλλωστε στο παιδικό βιβλίο, και όχι μόνο στο παιδικό, ο στόχος του να διδάξει και όχι απλώς να διασκεδάσει, η ικανότητά του να αξιοποιεί τις παραδοσιακές ιδέες και να τις προεκτείνει σε σημαντικές παιδαγωγικές οδηγίες, ενεργοποίησε τον μηχανισμό της αφύπνισης, παίζοντας με το επιδέξια παραλλαγμένο παραμύθι. Γιατί δεν ισχύει πάντα στον κόσμο το αίσιο τέλος «Και ζήσαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα».

Έγραψε λοιπόν ένα ευχάριστο και χρήσιμο ταυτόχρονα βιβλίο -dulcis et utilis- όπως θα το ήθελε ο άλλος Ρωμαίος ποιητής ο Οράτιος, πρωτίστως χρήσιμο, χωρίς να εξαιρεί την ομορφιά που είναι το δέλεαρ για το παιδί. Κι έτσι το ευχάριστο βιβλίο του διδάσκει, παιδαγωγεί και περνάει σοβαρά μηνύματα.

Το περιεχόμενο, που φέρει όλο το βάρος της ιστορίας, συμπληρώνεται από μια, εντυπωσιακή, παραστατική, ομιλούσα εικονογράφηση. Κείμενο και εικόνα συνεργάζονται αρμονικά και συμβάλλουν μαζί στο τελικό αποτέλεσμα. Ο κύριος στο παγκάκι, το αστικό σπίτι (δυστυχώς και σε πολιτισμένα περιβάλλοντα αναπτύσσονται αρρωστημένες συμπεριφορές και ένστικτα), ο κύριος-λύκος που ακολουθεί ύποπτα μητέρα με παιδάκι, τα χαρούμενα παιδάκια που παίζουν, τα τρομαγμένα παιδάκια που τρέχουν, ο λύκος σε απειλητικό και τρομακτικό γκρο πλαν με το χάσκον στόμα, η αποπομπή του από τον φύλακα, αλλά και ο άλλος λύκος, πανομοιότυπος με τον πρώτο, στο ίδιο παγκάκι, με τον ίδιο στόχο. Γιατί ο φύλακας έδιωξε έναν λύκο, λύκοι όμως υπάρχουν πολλοί και πεινασμένοι. Κι έτσι το βιβλίο κάνοντας κύκλο, ανοίγοντας και κλείνοντας με τον λύκο στην ίδια θέση, ξαναφέρνει την ιστορία από την αρχή. Ωστόσο, να μην πανικοβαλλόμαστε, μόνο να μην επαναλαυόμαστε και να μην ξεχνιόμαστε.

*** Η Ανθούλα Δανιήλ είναι δρ Φιλολογίας και κριτικός λογοτεχνίας**